

Daniel Rzemieniuk
PWSZ w Zamościu
daniel.rzemieniuk@gmail.com

Fundusze Unii Europejskiej w rozwoju wspólnot lokalnych w Polsce w latach 2007 – 2013 (na przykładzie gminy Szczebrzeszyn)

The European Union Funds and their impact on Polish local communities between 2007-2013 (on the example of Szczebrzeszyn)

Streszczenie:

Polityka spójności (strukturalna) jest obecnie jednym z najistotniejszych aspektów funkcjonowania Unii Europejskiej obok jednolitego rynku wewnętrznego i integracji walutowej. Polityka ta jest kluczowym elementem integracji europejskiej i rozwoju gospodarczego Wspólnoty Europejskiej. W jej ramach realizowane są projekty i istotne zadania finansowe Unii Europejskiej, wszystkich członków, a także regionów, samorządów itp. Interwencje regionalne i horyzontalne funduszy unijnych dotyczą przede wszystkim zadań związanych z przekształcaniem i rozwojem nowoczesnej infrastruktury. Fundusze unijne posiadają środki na działania ochronne. Ich zastosowanie ma przede wszystkim przyczynić się do wzrostu konkurencyjności krajów, regionów i gmin, a także ogólnego rozwoju wewnętrznego. Realizowane projekty w sposób znaczący ułatwiają życie mieszkańcom gmin i regionów Polski a w tym mieszkańcom gminy Szczebrzeszyn.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, polityka strukturalna UE, regionalne programy operacyjne, wspólnoty lokalne, samorząd terytorialny, gmina

Summary:

Aside from the single market policy and monetary integration, the cohesion policy is nowadays one of the most vital aspects of EU's operations. That policy, its projects and financial aims, are the key element of the European integration and the economic development of the European Community, member states, regions and local communities. Regional efforts and horizontal European funds concern pre-eminently the tasks associated with transformation and the development of the modern infrastructure. European funds hold the means for protective activities as well. Their application, in the first place, contributes to the growth of competitiveness among the countries, regions and municipalities, as well as the overall internal progress. These programmes contribute in a significant manner to the development of Polish municipalities and regions, including the municipality of Szczebrzeszyn.

Keywords: European Union, EU Structural Policy, regional operational programmes, local communities, local self-government, community

1. Uwagi wstępne.

Polityka strukturalna Unii Europejskiej realizowana jest w ramach Strategii Lizbońskiej¹. Polityka ta ma na celu „promowanie harmonijnego rozwoju całego terytorium Unii poprzez działania prowadzące do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju jej regionów, a tym samym do wzmocnienia jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”². Polityka spójności Wspólnoty Europejskiej należy do I filaru współpracy gospodarczej³. Wraz ze wzrostem znaczenia w różnych dziedzinach regionów i społeczności lokalnych zwiększa się potrzeba zniwelowania zauważalnych dysproporcji w funkcjonowaniu tych podmiotów. Zmniejszanie różnic w rozwoju, a także wzmocnianie jedności społecznej i gospodarczej krajów członkowskich to jedne z najważniejszych celów polityki spójności Wspólnoty.

Fundusze Unii Europejskiej są jednymi z najistotniejszych instrumentów, za pomocą których UE tworzy, realizuje i koordynuje własną politykę finansową. Ich znaczenie dla państw członkowskich przekłada się głównie na pomoc w prawidłowym rozwoju gospodarczym i społecznym. Fundusze UE są kierowane do konkretnych sektorów, w których dane państwo ma braki i nie jest w stanie samodzielnie dorównać wymaganemu w Unii Europejskiej średniemu stanowi gospodarki. Pomoc finansowa kierowana do poszczególnych sektorów krajów członkowskich Wspólnoty Unijnej ma na celu: poprawę jakości infrastruktury technicznej wsi i miast, modernizację i restrukturyzację gospodarek krajów należących do Unii Europejskiej, poprawę jakości życia i rozwoju społecznego, wyrównanie lub zminimalizowanie różnic i barier gospodarczych między regionami Unii Europejskiej, a co za tym idzie – między ich mieszkańcami, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw oraz postęp naukowy i technologiczny. Istotną rolę w realizacji projektów współfinansowanych z funduszy europejskich odgrywają zasady i regulacje prawne unijnej polityki spójności. W oparciu o te zasady beneficjenci wdrażają poszczególne fazy wnioskowanych projektów, począwszy od planowania i programowania pomocy, poprzez realizację, a kończąc na monitoringu, ocenie i kontroli finansowej. Dzięki ustalonym

¹ Strategia Lizbońska została przyjęta w 2000 roku. W jej ramach ustanowiono 10-letni plan rozwoju dla Unii Europejskiej. Według postanowień z Lizbony UE miała stać się konkurencyjnym i bardziej unowocześnionym gospodarczym regionem na świecie, dzięki czemu mogłaby skutecznie rywalizować z potęgą gospodarczą, jaką są Stany Zjednoczone. K. Żukrowska, *Europejska integracja gospodarcza*, w: *Integracja europejska. Wstęp*, red. K. A. Wojtaszczyk, Warszawa 2006, s. 179.

² M. Lejczyk, R. Poźdźnik, *Fundusze unijne. Zasady finansowania projektów ze środków unijnych w Polsce w latach 2007-2013, stan prawny na dzień 1 września 2010 r.*, Lublin 2010, s. 16.

³ W ramach I filaru Unii Europejskiej mieszczą się: unia walutowa (efektywna polityka pieniężna), rozwój regionów, wspólny rynek, wspólna polityka rolna i strukturalna.

zasadom możliwy jest wybór najlepszych projektów oraz ich lepsze wykorzystanie wraz z pozostałymi programami wsparcia⁴. Sprawna realizacja projektów zależy w głównej mierze od potencjału ludzkiego. Niezbędne jest tu wykształcenie specjalistów z dziedziny administracji publicznej, gospodarki przestrzennej i finansowej oraz zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym⁵. Zakres partycypacji w funduszach pochodzących z Unii Europejskiej zależy od umiejętności prawidłowego wypełniania aplikacji i przygotowania projektów. Projekty europejskie stały się bowiem trwałym elementem wspomagającym rozwój gospodarczy i społeczny krajów i regionów państw Wspólnoty.

Polska w latach 2007-2013 stała się największym beneficjentem pomocy regionalnej wśród krajów Unii Europejskiej. Jest to ogromne wyzwanie, ale jednocześnie olbrzymia szansa na przyspieszony rozwój i wyrównanie dysproporcji rozwojowych. Programowy okres 2007-2013 pomocy finansowej dla Polski został skupiony głównie na kapitale ludzkim, infrastrukturze, badaniach i innowacyjności. Głównymi instrumentami wsparcia pomocy regionalnej stały się fundusze strukturalne z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego na czele. W tej sytuacji bardzo ważne staje się poznanie szczegółowych zasad działania europejskich funduszy strukturalnych, aby możliwe było jak najlepsze ich wykorzystanie.

W latach 2007-2013 Polska realizuje szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych (w obrębie każdego województwa). Ich celem jest przede wszystkim podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności województw. Wynika to z założeń Strategii Lizbońskiej i polityki regionalnej Unii Europejskiej. Realizowane programy są zgodne z planami rozwoju poszczególnych województw Polski i leżą u podstaw Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007- 2013. W ujęciu regionalnym beneficjentami dofinansowań są: jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie wyższe, instytucje sektora biznesowego i finansowego oraz zakłady opieki zdrowotnej⁶.

Z funduszy unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 korzystała także gmina Szczebrzeszyn. Nowa

⁴ T. Doroczyński, *Ekonomiczne przesłanki realizacji unijnej polityki spójności*, w: *Fundusze Unii Europejskiej a rozwój społeczno-gospodarczy Polski*, red. M. S. Bańka, F. Gołębki, Warszawa 2010, s. 19.

⁵ A. Klasik, *Strategie regionalne. Doświadczenia polskie*, w: *Uwarunkowania i strategie rozwoju regionalnego w procesach integracji europejskiej*, red. Z. Mikołajewicz, Opole 2000, s. 178.

⁶ M. Ganczar, *Finansowanie informatyzacji administracji publicznej ze środków Unii Europejskiej*, w: *Finansowanie zadań administracji publicznej ze środków UE*, red. M. Szewczak, M. Ganczar, Lublin 2011, s. 36.

perspektywa finansowa 2007-2013 i dostępne zwiększone środki finansowe mobilizowały lokalne władze gminy do sprawnego opracowywania projektów planowanych do dofinansowania z funduszy strukturalnych. Władze gminy Szczepieszyn wyznaczyły na okres lat 2007-2013 główne obszary wnioskowanego wsparcia w ramach RPO WL oraz innych sektorowych programów. Najważniejsze obszary działań dla gminy Szczepieszyn to: infrastruktura edukacyjna, sportowa, drogowa, turystyka i rekreacja, ochrona dziedzictwa kulturowego oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Gmina Szczepieszyn składa się z 5 jednostek osadniczych (miasto Szczepieszyn, Przedmieście Zamojskie, Klemensów, Szperówka, Błonie) oraz 13 przyległych do gminy sołectw (Brody Małe, Brody Duże, Bodaczów, Wielęcza Wieś, Wielęcza Poduchowna, Wielęcza Kolonia, Kolonia Niedzieliska, Niedzieliska, Kąty I, Kąty II, Kawęczyn, Kawęczynek, Kolonia Lipowiec). Powierzchnia miasta i gminy Szczepieszyn wynosi łącznie około 12316 ha.

Według stanu na koniec maja 2013 r. miasto i gminę Szczepieszyn zamieszkiwało 12106 mieszkańców, w tym 5849 mężczyzn i 6257 kobiet⁷. Ludność gminy stanowi odpowiednio 11,10% ludności powiatu zamojskiego oraz 0,55% ludności województwa lubelskiego. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 96 osób na km². Podstawę dochodów mieszkańców gminy stanowi działalność w sektorze rolnictwa oraz sektorze prywatnym. Sektor prywatny to przede wszystkim działalność gospodarcza w obrębie usług, handlu i produkcji. Zatrudnienie dla mieszkańców gminy Szczepieszyn stanowią głównie jednostki oświatowe, handlu detalicznego, zdrowotne oraz administracyjne. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w gminie to w dominującej części przedsiębiorstwa stosunkowo małe, zatrudniające średnio do 5 osób. Na terenie gminy i miasta Szczepieszyn funkcjonują ogółem 522 podmioty gospodarcze (2011 r.)

Na terenie gminy znajduje się część obszaru otuliny Roztoczańskiego Parku Narodowego (około 1500 ha). Około 35% obszaru gminy stanowi założony w 1991 roku Szczepieszynski Park Krajobrazowy, położony we wschodniej części Roztocza, który ciągnie się między pradoliną rzeki Wieprz a malowniczymi wąwozami lessowymi. Szczepieszynski Park Krajobrazowy leży łącznie na obszarze aż sześciu gmin (Szczepieszyn, Radecznicza, Frampol, Goraj, Biłgoraj, Sułów). Samo miasto Szczepieszyn ze względu na położenie nazywane jest potocznie „stolicą Roztocza Zachodniego”. Cechą charakterystyczną całego obszaru są liczne wąwozy – pozostałości po zlodowaceniu z epoki czwartorzędu.

Wielowiekowa przeszłość miasta i gminy Szczepieszyn, bogata w różnorodne wydarzenia, ukształtowała gminę atrakcyjnie zarówno pod względem historycznym,

⁷ Dane Urzędu Miejskiego w Szczepieszynie.

jak i turystycznym. W Szczepieszynie znajduje się wiele zabytków architektury świeckiej i sakralnej świadczącej o wielokulturowej przeszłości miasta. Na szczególną uwagę zasługują: kościół pw. św. Mikołaja, kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, synagoga, grodzisko, cerkiew prawosławna Matki Bożej, kirkut, zespół pałacowo–parkowy ordynacji Zamoyskich, zespół szkolny im. Zamoyskich, wielki młyn wodny oraz dwa pomniki chrząszcza.

2. Wykorzystanie funduszy unijnych w rewitalizacji infrastruktury gminnej w latach 2007 – 2013.

2.1. Renowacja zabytkowego obiektu Miejskiego Domu Kultury w Szczepieszynie.

Przebudowa i całkowita modernizacja dawnej synagogi w Szczepieszynie realizowana była w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013⁸. Inwestycja o wartości 2384353,79 zł w 85% została dofinansowana ze środków Unii Europejskiej (2026700,72 zł)⁹.

Decyzja o realizacji projektu renowacji budynku Miejskiego Domu Kultury, mieszczącego się przy ul. Sądowej 3 w Szczepieszynie, zapadła na podstawie analizy stanu technicznego budynku, wyposażenia oraz otoczenia zewnętrznego. Najważniejszymi czynnikami, które bezpośrednio wpłynęły na realizację projektu, były: bardzo zły stan techniczny budynku, ograniczone warunki lokalowe, utrudniona komunikacja wokół budynku oraz obniżony standard wyposażenia wewnątrz.

Proces inwestycyjny, trwający od 12.05.2009 r. do 31.05.2010 r., miał na celu remont i gruntowną modernizację następujących elementów obiektu: instalacji c.o., instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacji elektrycznej, monitoringu, oświetlenia, wewnętrznej sztukaterii i okładzin ścian, stolarki okiennej i drzwiowej, podłoga podłóg i posadzki, elewacji i detali architektonicznych. Ponadto w obrębie założeń projektowych planowana była adaptacja powierzchni na cele kulturalne, remont i budowa sceny składanej, systemu okotowania i oświetlenia scenicznego, zagospodarowanie terenu przyległego, placu parkingu, chodników, sceny zewnętrznej, elementów tzw. „małej architektury”, budowa schodów zewnętrznych, podjazdów i murów oporowych zewnętrznych oraz gruntowny remont dachu¹⁰.

⁸ VII oś priorytetowa: *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna*, działanie 7.1: *Infrastruktura kultury i turystyki*, kategoria I: *Ochrona dziedzictwa kulturowego*.

⁹ Dzięki wysokiej 85% kwocie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej wkład własny gminy Szczepieszyn wyniósł jedynie 357653,07 zł.

¹⁰ *Studium wykonalności dla projektu „Renowacja zabytkowego obiektu Miejskiego Domu Kultury w Szczepieszynie”*, Urząd Miejski w Szczepieszynie, s. 33-34.

Beneficjentem, wnioskodawcą i podmiotem wdrażającym projekt była gmina Szczebrzeszyn, która w wyniku realizacji inwestycji została jednocześnie właścicielem całego majątku. Gmina jako główny beneficjent dysponowała odpowiednimi zasobami ludzkimi z właściwym doświadczeniem w przygotowywaniu i realizacji inwestycji współfinansowanej ze środków UE. Projekt techniczny i wykonanie w całości spełniły wymogi techniczne określone w przepisach prawa budowlanego oraz wymogi konserwatorskie sformułowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków¹¹. Nakłady finansowe przeznaczone na projekt w dużej mierze uwarunkowane były wymogami konserwatorskimi. Projekt ze względu na przewidywany poziom nakładów zaliczono do grupy projektów małych¹². Wszystkie elementy projektu zostały zrealizowane zgodnie z Ustawą o Prawie Zamówień Publicznych. Kosztorys wykonania renowacji zabytkowego obiektu Miejskiego Domu Kultury w Szczebrzeszynie opracowany został przez pracowników Urzędu Miejskiego w Szczebrzeszynie w I kwartale 2008 r.

W wyniku rocznej realizacji inwestycji powstało: 472,4 m² powierzchni nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej, 2553 m³ kubatury odrestaurowanych obiektów zabytkowych, 10 nowych miejsc parkingowych na terenie obiektu o powierzchni 150 m² i 250 m² powierzchni chodników¹³. W zakresie technicznym budynku wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, instalację gazową, c.o. oraz wodno-kanalizacyjną, naprawiono, ocieplono i pomalowano zewnętrzne i wewnętrzne ściany (w tym drogocenne zdobienia, sztukaterie i detale architektoniczne), wymieniono instalację elektryczną i pokrycie dachowe. Budynek zyskał także nowe oświetlenie oraz niezbędne nowoczesne wyposażenie do organizacji imprez kulturalnych (scena składana, okotowanie, oświetlenie sceniczne, sprzęt komputerowy i muzyczny).

Dzięki dofinansowaniu i realizacji projektu w znaczny sposób poprawiły się lokalne walory turystyczne, a także warunki ekonomiczne lokalnej społeczności. Znacząco wzrósł komfort użytkowania przedmiotowego obiektu, wyposażenie i komunikacja wokół budynku zostały dostosowane do potrzeb zwiększonej liczby użytkowników. Realizacja projektu pozytywnie wpłynęła na wzrost konkurencyjności i promocję gminy oraz regionu Lubelszczyzny. Przyczyniła się także do zmniejszenia

¹¹ Budynek MDK w Szczebrzeszynie zlokalizowany jest na obszarze podlegającym ścisłej ochronie konserwatorskiej zabytkowego układu urbanistycznego, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A/642 (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 8 listopada 1972 r.).

¹² Projekty małe zaliczają się do kategorii A (projekty o wartości do 1 mln euro).

¹³ Na podstawie protokołu odbioru robót oraz punktu D2 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Renowacja zabytkowego obiektu Miejskiego Domu Kultury w Szczebrzeszynie”*.

dysproporcji rozwojowych między województwem lubelskim a pozostałymi regionami Polski i Unii Europejskiej. Po modernizacji w budynku MDK powstał punkt informacji turystycznej, gdzie można uzyskać wszelkie informacje o Szczepieszynie, atrakcjach i ciekawostkach z turystycznego punktu widzenia. Dzięki wybudowanemu parkingowi i chodnikom wokół obiektu wzrosła funkcjonalność budynku dla osób przyjezdnych. W wyniku realizacji projektu o około 13% wzrosła liczba imprez organizowanych w gminie, a także o około 10% wzrosła liczba uczestników tych imprez (do około 9 tys. osób)¹⁴. Dzięki renowacji i poprawie wyposażenia budynku zwiększeniu uległo także zaangażowanie mieszkańców gminy w życie kulturalne, co w przyszłości ma skutkować spowolnieniem negatywnych tendencji migracyjnych. Wraz z realizacją inwestycji wykluczeniu uległy wszelkiego rodzaju bariery architektoniczne wokół obiektu i w jego wnętrzu (wybudowano podjazd oraz dostosowano węzeł sanitarny). Tym samym stał się on w pełni dostępny także dla osób niepełnosprawnych¹⁵.

2.2. Przebudowa i rozbudowa stadionu sportowego w Szczepieszynie.

Projekt realizowany od 01.06.2010 r. do 31.12.2010 r. o wartości 3159560,56 zł w 63,11% został dofinansowany ze środków unijnych (1994289,80 zł)¹⁶. Wyłoniony konkursowo projekt przebudowy i rozbudowy stadionu sportowego w Szczepieszynie zaliczono do grupy projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013¹⁷.

Projekt dotyczył bezpośrednio infrastruktury sportowej gminy, czyli stadionu sportowego w Szczepieszynie. Teren o powierzchni 14807 m² wchodził w skład kompleksu sportowego. W jego obrębie znajdowały się: boisko pokryte murawą trawiastą o wymiarach 68 x 105 m wraz z ogrodzeniem, budynek zaplecza usytuowany przy południowo-wschodniej granicy działki (obiekt parterowy, murowany wraz z zadaszeniem w postaci wiaty) będący w średnim stanie technicznym, miejsca siedzące w postaci ławeczek, w części wydzielonej i utwardzonej położony był parking zbudowany z kostki brukowej betonowej. Planowane działania w przygotowanym wniosku do projektu polegały na: wykonaniu robót budowlanych związanych z wybudowaniem szatni dla zawodników przy istniejącym stadionie, kompleksowej modernizacji obiektu, trybun, płyty stadionu, ogrodzenia oraz parkingu przy stadionie.

¹⁴ Dane Miejskiego Domu Kultury w Szczepieszynie.

¹⁵ Zob. także: http://www.rpo.lubelskie.pl/front/page/get/498/video_id:6/.

¹⁶ Wkład własny gminy Szczepieszyn w projekcie wyniósł w sumie 1165270,76 zł.

¹⁷ VIII oś priorytetowa: *Infrastruktura Społeczna*, działanie 8.2: *Infrastruktura szkolna i sportowa*.

Założenia przedmiotowe inwestycji przewidywały wykonanie prac i zakup sprzętu niezbędnego do uprawiania sportu na najwyższym poziomie¹⁸.

W zakresie poprawy bezpieczeństwa osób korzystających z gminnej infrastruktury sportowej inwestycja przewidywała: instalację systemów monitoringu wizyjnego w postaci kamer wewnętrznych i zewnętrznych oraz rejestratora obrazów z możliwością archiwizacji nagrań (na DVD), wdrożenie rozwiązań rozładowujących tłok w najważniejszych miejscach poprzez wybudowanie nowych trybun oraz poprawę funkcjonowania parkingu przy stadionie (połączenie parkingu z istniejącymi zjazdami z ulicy XXX-lecia wraz z korektą łuków), budowę zadaszenia nad trybunami oraz ogrodzenia terenu. W zakresie poprawy funkcjonowania obiektu zaplanowano przebudowę istniejących i budowę nowych obiektów, a w szczególności: budowę szatni, modernizację płyty boiska (drenaż, korekta kształtów), instalację oświetlenia, budowę przyłączy: wodociągowych, energetycznych, kanalizacji sanitarnej, instalację nagłośnienia, budowę zadaszenia nad trybunami i instalację zegara boiskowego (elektroniczna tablica wyników). Realizacja projektu miała także za zadanie uzupełnić działania podjęte przez władze gminy na rzecz sportu, takie jak budowa boiska „ORLIK 2012”, czy inwestycje na rzecz infrastruktury sportowej szkół¹⁹.

Beneficjentem i właścicielem infrastruktury obiektu sportowego, odpowiedzialnym jednocześnie za realizację planowanej inwestycji była gmina Szczepieszyn²⁰. Z ramienia Urzędu Miejskiego w Szczepieszynie i w ramach wykonywania obowiązków służbowych za wdrażanie projektu odpowiadał zespół osób posiadających doświadczenie w realizacji inwestycji na terenie gminy, w tym inwestycji współfinansowanych ze środków UE. Gmina dysponowała także wymaganą kompletną dokumentacją techniczną dla branży architektonicznej, sanitarnej, elektrycznej i drogowej (wraz z kosztorysami inwestorskimi, uzgodnieniami i decyzjami).

Tuż po rozpoczęciu realizacji w lipcu 2010 r. przystąpiono do wyburzania budynku zaplecza stadionu, istniejących ogrodzeń wokół boiska oraz jego nawierzchni

¹⁸ *Wniosek o dofinansowanie projektu „Przebudowa i rozbudowa stadionu sportowego w Szczepieszynie”*, punkt D2, nr umowy: RPLU.08.02.00-06-037/09-02. Dokument dostępny jest w Urzędzie Miejskim w Szczepieszynie.

¹⁹ *Studium wykonalności dla projektu: Przebudowa i rozbudowa stadionu sportowego w Szczepieszynie*, s. 8-10.

²⁰ Gmina Szczepieszyn jest właścicielem majątku powstałego w wyniku realizacji inwestycji przez co najmniej 5 lat od momentu jej zakończenia. Gmina zobowiązała się również, zgodnie z ustalonymi wytycznymi dotyczącymi trwałości projektu, do zachowania pierwotnych celów projektu i utrzymania właściwości formalno-prawnych.

i urządzeń. Nowe trybuny o powierzchni 629,52 m² z 660 miejscami siedzącymi²¹ wybudowano wzdłuż osi ul. XXX-lecia z prefabrykatów, betonu i prefabrykowanych płyt kanałowych. Częściowe zadaszenie nad trybunami powstało ze słupów stalowych i stalowych elementów z blachy trapezowej powlekaniej. Obiekt zyskał także nowe prefabrykowane żelbetonowe balustrady. Ponadto wybudowano budynek zaplecza szatniowego (również z zadaszeniem) o powierzchni 223,73 m². W budynku szatni utworzono dwa podobne segmenty szatniowe dla zawodników z magazynami podręcznymi na sprzęt sportowy, pokojami sędziów, trenerów i węzłami sanitarnymi z natryskami (przystosowanymi także do potrzeb osób niepełnosprawnych). Łącznie powierzchnia nowo wybudowanych obiektów sportowych wyniosła 853,25 m². Kompleksowo zmodernizowana płyta boiska o powierzchni 7140 m² zyskała drenaż i nową warstwę trawiastą. Rury drenarskie połączone zostały do dwóch ciągów kanalizacyjnych wykonanych z rur PVC, ułożonych wzdłuż dłuższych boków boiska. Wody z drenażu dzięki temu są odprowadzone do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej, biegnącej na terenie pobliskiej szkoły. Obiekt zyskał ponadto nowoczesne oświetlenie w postaci sześciu masztów (każdy z pięcioma reflektorami oświetleniowymi o dużej mocy). Stadion sportowy w Szczebrzeszynie zyskał też elektroniczną tablicę świetlną z zegarem boiskowym, usytuowaną przy północnej granicy boiska. Nowoczesną tablicę z cyframi i napisami można dowolnie konfigurować w zależności od potrzeb. Na terenie całego stadionu zainstalowano system zdalnego monitoringu. Kamery umieszczono tak, aby obejmowały monitoringiem jak największą, możliwie całą powierzchnię stadionu, wraz z najbliższym otoczeniem i parkingiem, co skutkowało poprawą bezpieczeństwa. W miejscu poprzedniego parkingu wybudowano nowy (z kostki brukowej betonowej) o powierzchni 1699 m², na którym wydzielono 18 miejsc parkingowych, w tym 2 miejsca dla osób niepełnosprawnych, i połączono go z istniejącymi zjazdami z ulicy XXX-lecia.

W wyniku realizacji dofinansowanego projektu gmina Szczebrzeszyn zyskała nowoczesny, w pełni spełniający wymogi bezpieczeństwa i obowiązujące standardy stadion, zaopatrzony w funkcjonalny i efektowny budynek szatni. Dzięki przeprowadzonej modernizacji obiekt pełni obecnie więcej funkcji niż do tej pory dzięki zainstalowaniu oświetlenia, systemu nagłośnieniowego i wybudowaniu szatni, a odbywające się na nim imprezy zyskały nową jakość. Poprawie uległ ogólny wizerunek i funkcjonalność otoczenia stadionu (ogrodzenie i parking). Oddziaływanie projektu jest

²¹ 6 sektorów po 110 miejsc siedzących każdy, w tym 2 sektory zlokalizowane pod zadaszeniem (220 miejsc).

także widoczne we wzmożonym użytkowaniu stadionu. Znacznemu wzrostowi uległa liczba odbywających się imprez, a także (co najważniejsze) wzrosła liczba uczestniczących w nich osób. Usługi świadczone są w sposób ciągły poprzez rozgrywki piłki nożnej i imprezy plenerowe o charakterze kulturalnym i rozrywkowym, np. rozgrywki ligowe miejscowego zespołu piłkarskiego „ASPN Roztocze Szczebrzeszyn”, zawody strażackie, dni ziemi oraz dni sportu młodzieży. Pozytywny wpływ realizacji projektu widać także na terenie całej gminy Szczebrzeszyn. Poprawie uległy warunki rozwoju usług turystyczno-kulturalnych oraz innych dziedzin aktywności gospodarczej (rozwój sektora usług i handlu). Szeroki dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej stał się ważnym atutem miasta i gminy w „konkurencyjnej walce” o turystę²². Zdaniem władz gminy Szczebrzeszyn, realizacja projektu wpłynęła na ruch turystyczny w regionie i na tworzenie nowych miejsc pracy. Wykonanie inwestycji zwiększyło również atrakcyjność i spójność terytorialną województwa lubelskiego. Stadion w wyniku podjętych działań zyskał na znaczeniu wśród sieci obiektów sportowych w kraju, a także stał się jednym z najważniejszych tego typu obiektów w regionie. Pozwoliło to na wzrost konkurencyjności Szczebrzeszyna, ale również, dzięki organizacji większej liczby imprez o wyższym standardzie, pozytywnie wpływa na współpracę międzyregionalną. Projekt wychodzi naprzeciw rosnącym potrzebom dotyczącym aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy, a więc sprzyja rozwojowi nowoczesnego społeczeństwa. Dzięki zapewnieniu wysokich standardów uprawiania sportu i rekreacji oraz znacznemu rozszerzeniu możliwości organizowania imprez masowych, projekt wpływa na przystosowywanie się ludności do wymogów gospodarki opartej na wiedzy. Pozytywny wpływ projektu widoczny jest także w realizacji zasady równości szans. Wybudowany obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (zaplecze szatniowe, miejsca parkingowe). Dzięki rozbudowie strony internetowej gminy z uwzględnieniem imprez odbywających się na stadionie zauważalny jest też wpływ projektu na rozwój tzw. „społeczeństwa informacyjnego” przejawiający się w powszechnym dostępie użytkowników do relacji z imprez oraz uzyskiwaniu informacji na temat cen biletów czy zasad korzystania z obiektu. Zmodernizowany stadion przyczynia się również do poprawy zdrowia fizycznego mieszkańców całej gminy i regionu²³.

²² Punkt D3 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Przebudowa i rozbudowa stadionu sportowego w Szczebrzeszynie”*.

²³ Tamże, punkty I1, I2, I3.

2.3. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Bodaczów.

Projekt o nazwie „Przebudowa drogi gminnej nr 110353L w miejscowości Bodaczów” był realizowany przez gminę Szczebrzeszyn w okresie od 15.04.2010 r. do 31.12.2010 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 (V oś priorytetowa: *Transport*, działanie 5.2: *Lokalny układ transportowy*)²⁴. Inwestycja o łącznej wartości 578596,74 zł w 50% została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej (289298,37 zł).

Przedmiotem projektu była przebudowa drogi gminnej nr 110353L w miejscowości Bodaczów o długości 1,17 km pomiędzy drogą krajową nr 74 a drogą powiatową nr 3213L. Projekt (zaliczony do grupy projektów małych) obejmował swoim oddziaływaniem centralną część gminy Szczebrzeszyn i stanowił istotną dla tych terenów alternatywę drogowo-transportową. Przed modernizacją drogi oprócz ogólnych trudności komunikacyjnych mieszkańców obszaru oddziaływania projektu zauważalny był utrudniony dostęp do terenów przemysłowych (Zakłady Tłuszczowe w Bodaczowie). Realizacja projektu miała za zadanie rozwiązać problemy w sześciu ważnych aspektach: stworzenie infrastruktury komunikacyjnej w obrębie Zakładów Tłuszczowych w Bodaczowie – głównego miejsca pracy okolicznych mieszkańców oraz poprawy układu komunikacyjnego gminy, skrócenie czasu przejazdu pomiędzy drogą powiatową nr 3213L²⁵ a drogą krajową nr 74, umożliwienie komunikacji drogowo-transportowej w obrębie dwóch miejscowości (Bodaczów - Borek), umożliwienie sprawnej komunikacji szkolnej dla dzieci i młodzieży, umożliwienie dojazdu do większych ośrodków osadniczych (Szczebrzeszyn, Zamość), stworzenie w obszarze oddziaływania projektu infrastruktury drogowej wspomagającej rozwój działalności gospodarczej²⁶. Dla większości mieszkańców droga stanowiła najkrótsze połączenie z siecią dróg wyższych kategorii. Obszar oddziaływania projektu obejmował teren miejscowości Bodaczów, zamieszkały przez około 2,2 tys. osób, o powierzchni ok. 15-20 km². Droga nr 110353L położona jest 1 kilometr od istotnych terenów inwestycyjnych²⁷. Stan drogi tuż przed przebudową był fatalny (przekrój poprzeczny był odkształcony, podbudowa silnie zdeformowana, droga posiadała też liczne nierówności, koleiny, wyboje oraz spękania). Stan techniczny nawierzchni i pozostałych elementów drogi przy notowanym wysokim natężeniu ruchu samochodowego i pie-

²⁴ Na podstawie umowy nr 01/09-UDA-RPLU.05.02.00-06-091/09-00-135.

²⁵ Droga powiatowa nr 3213L relacji Bodaczów – Kolonia Niedzieliska.

²⁶ *Studium wykonalności dla projektu: „Przebudowa drogi gminnej nr 110353L w miejscowości Bodaczów”*, Urząd Miejski w Szczebrzeszynie, s. 18.

²⁷ Działka o powierzchni 3,5 ha po byłej Cukrowni Klemensów przewidziana pod działalność w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego oraz zamrażalnio-przetwórnia.

szego powodował, że korzystanie z drogi stanowiło zagrożenie zdrowia i życia dla jej użytkowników. Brak nawierzchni asfaltowej, duża liczba ubytków i miejscowe przełomy utrudniały w znaczący sposób komfort i możliwość sprawnego przemieszczania się. Ponadto droga w Bodaczowie nie posiadała odwodnienia, przez co po opadach deszczu tworzyły się tzw. zastoiska wód opadowych. Koleiny w obrębie skrzyżowań powodowały realne zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu i zwiększały ryzyko wypadków drogowych. Zniszczona i zdeformowana nawierzchnia powodowała, że przejeżdżające nią pojazdy generowały duży hałas i wibracje. Zły stan drogi wpływał także bezpośrednio na trwałość pojazdów samochodowych, zmniejszając żywotność części mechanicznych, w tym głównie elementów zawieszenia. Pojazdy poruszające się po drodze gruntowej emitowały też większą ilość spalin²⁸. Działania służb drogowych nie przynosiły w dłuższej perspektywie czasowej poprawy stanu drogi, dlatego też podjęte odpowiednie działania (polegające na kompleksowej przebudowie drogi w Bodaczowie) mogły zmienić tę sytuację i pomóc miejscowym mieszkańcom.

Realizacja inwestycji dofinansowanej przez Unię Europejską w założeniach polegała na przebudowie i poszerzeniu drogi wraz z wykonaniem elementów odwadniających. W tym celu tuż przed planowym rozpoczęciem przedsięwzięcia sprawdzone i opisane zostały wszystkie parametry techniczne (w tym warunki fizyczne i topograficzne, nośność gruntu, zaleganie wód podskórnych). Stara warstwa nawierzchni miała posłużyć za podbudowę nowej warstwy ścieralnej. Na całej długości jezdni miała być poszerzona. W miejscach nasypu zaprojektowano elementy poprawiające bezpieczeństwo ruchu w postaci metalowych barier ochronnych. W celu zapewnienia zarówno dobrego komfortu dla korzystających ze zmodernizowanej drogi, jak i wydłużenia trwałości nowej inwestycji zaprojektowano wyposażenie drogi w elementy odwadniające pas drogowy. Planowana nawierzchnia miała zostać tak wybudowana, aby sprzyjała spływaniu wód opadowych do utworzonej instalacji. W złożonym wniosku do projektu zawarto szczegółową analizę, uzasadnienie, opis i cele realizowanego przedsięwzięcia. Celem ogólnym projektu przebudowy drogi gminnej w Bodaczowie była poprawa stanu infrastruktury drogowej gminy Szczecbrzeszyn. Celem szczegółowym była poprawa warunków funkcjonowania ruchu kołowego na drodze gminnej nr 110353L w Bodaczowie. Poza tym efektami końcowymi miały być spadki kosztów eksploatacji pojazdów samochodowych, czasu kierowców, trans-

²⁸ Punkt D1 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Przebudowa drogi gminnej nr 110353L w miejscowości Bodaczów gmina Szczecbrzeszyn”*. Dokument jest dostępny w Urzędzie Miejskim w Szczecbrzeszynie.

portu samochodów ciężarowych, wypadków drogowych i emisji toksycznych spalin do atmosfery.

Beneficjentem końcowym, odpowiedzialnym za powstałą inwestycję, była gmina Szczebrzeszyn, która stała się jednocześnie właścicielem powstałego majątku. Zarządcą drogi miał zostać Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szczebrzeszynie. Tak jak w przypadku dwóch opisanych wcześniej projektów za wdrożenie projektu przebudowy drogi gminnej w Bodaczowie odpowiadał zespół osób, posiadających doświadczenie w realizacji inwestycji na terenie gminy i inwestycji dofinansowywanych ze środków unijnych.

Prace przygotowawcze do inwestycji rozpoczęto od pomiarów liniowych przy robotach ziemnych oraz usunięcia 15 cm warstwy ziemi urodzajnej (humusu) za pomocą spycharek. Następnie rozebrano nawierzchnię betonową. Roboty ziemne polegały na tzw. plantowaniu pasów zieleni, powierzchni skarp i koron nasypów. Podbudowę drogi wykonano z kruszywa łamanego o grubości 20 cm, 10-centymetrowej warstwy odsączającej wodę oraz 15-centymetrowej warstwy gruntu cementowego. Kolejne etapy prac ziemnych polegały na: wykonaniu podłoża o grubości 15 cm z materiałów sypkich, montażu studni, studzienek i kanałów, wykonaniu nawierzchni zjazdów z kostki brukowej betonowej i umocnieniu skarp z płyt żelbetowych. Podbudowę drogi wyrównano 5-centymetrową mieszanką mineralno-asfaltową a następnie ułożono wierzchnią warstwę ścierną o grubości 4 cm. Końcowy etap prac polegał na obsianiu trawników oraz montażu barier ochronnych i pionowych znaków drogowych. Przeprowadzone roboty na drodze w Bodaczowie pozwoliły zwiększyć dopuszczalną prędkość z 40 do 50 km/h. Łączna powierzchnia wymienionej warstwy asfaltu wyniosła 5850 m². Droga zyskała nowoczesne odwodnienie, składające się z przepustów, rowów odwodnieniowych, rur betonowych prefabrykowanych nisko profilowanych, kanałów burzowych i wpustów. W celu zwiększenia komfortu użytkowania i poprawy ogólnego bezpieczeństwa poszerzono jezdnię do szerokości 5 metrów.

Realizacja inwestycji przyniosła szereg korzyści dla gminy Szczebrzeszyn i jej mieszkańców. Nowo wybudowana droga ułatwiła okolicznym mieszkańcom Bodaczowa dojazd do szkół, miejsc pracy i zamieszkania. Najważniejszą korzyścią wynikającą z przebudowy drogi był znaczny wzrost komfortu i bezpieczeństwa jej użytkowników (zarówno pieszych, jak i kierowców). Projekt wpłynął także bezpośrednio na poprawę dostępności i warunków poruszania się na terenie gminy, a także zmniejszenie natężenia hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza. Dobrze wykonana instalacja odwodnieniowa wraz z poprawnie wyprofilowaną drogą pozwalają obecnie na szybkie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych poza pas jezdny. Ele-

menty odwadniające wpłynęły bardzo pozytywnie na trwałość drogi, a tym samym na zmniejszenie kosztów napraw w stosunku do drogi poprzedniej. Pozytywny wpływ projektu uwidocznił się też w stosunku do osób niepełnosprawnych. Dla ułatwienia poruszania się po drodze osób na wózkach inwalidzkich przy budowie drogi zastosowano łagodne zjazdy i niskie krawężniki. Wzdłuż osi drogi ułożona została także sieć światłowodowa, mająca szerokie zastosowania teleinformatyczne. Realizacja projektu przyczyniła się również do zwiększenia atrakcyjności gminy, osiągnięcia standardów w zakresie ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców gminy²⁹.

3. Wykorzystanie funduszy unijnych w innych istotnych projektach dla gminy Szczepieszyn w latach 2007-2013.

3.1. Informatyzacja gminy Szczepieszyn.

Gmina Szczepieszyn realizowała poza omawianymi w punkcie 2 także inne istotne dla jej funkcjonowania projekty. Jednym z nich był projekt o nazwie „Informatyzacja gminy Szczepieszyn”, realizowany w okresie od 01.06.2010 r. do 30.11.2010 r. w ramach RPO WL 2007-2013 (IV oś priorytetowa: *Spółeczeństwo Informacyjne*, działanie 4.1: *Spółeczeństwo Informacyjne*. Inwestycja o wartości 1 092 083,00 zł w 85% została dofinansowana ze środków Unii Europejskiej (928270,55 zł wnioskowanego dofinansowania)³⁰.

Przedmiotem projektu była budowa bezprzewodowej sieci szerokopasmowego Internetu na terenie całej gminy Szczepieszyn. Decyzja o realizacji inwestycji powstała po analizie dostępności usług teleinformatycznych dla mieszkańców gminy, wielkości pokrycia szerokopasmowego gminy oraz warunków technicznych. Przed realizacją projektu dostęp do szerokopasmowej sieci obejmował ok. 8 do 15% powierzchni gminy. Zakładane pokrycie sygnałem powierzchni gminy miało wynieść ok. 98%. Najpowszechniejszą metodą dostępu do Internetu na terenie gminy Szczepieszyn było wykorzystanie łączy telefonicznych należących głównie do firm komercyjnych, jednak korzystanie z usług tych firm związane było z koniecznością wnoszenia comiesięcznych opłat. W wielu miejscach na terenie gminy do niedawna nie można było skorzystać z usług szerokopasmowych ze względu na istniejące radiowe linie telefoniczne. Problem stanowił także niski stopień rozwoju usług pu-

²⁹ Na podstawie punktów II, I2, I3 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Przebudowa drogi gminnej nr 110353L w miejscowości Bodaczów gmina Szczepieszyn”*.

³⁰ *Wniosek o dofinansowanie projektu „Informatyzacja gminy Szczepieszyn”*, nr umowy RPLU.04.01.00-06-013/09-01, dokument dostępny jest w Urzędzie Miejskim w Szczepieszynie.

blicznych oferowanych drogą elektroniczną w gminie i braku w zakresie infrastruktury technicznej w jednostkach samorządu terytorialnego (np. w Urzędzie Miejskim). Według danych trzech największych krajowych operatorów sieci komórkowych na terenie całej gminy Szczepieszyn istniała możliwość korzystania z usług bezprzewodowego dostępu do Internetu, wykorzystującego również nadajniki telefonii komórkowej. Usługi tego typu na terenie objętym projektem były jednak wyłącznie usługami wąskopasmowymi. Poza tym ich cena była dwukrotnie wyższa od typowych usług dostępu do Internetu oferowanych za pomocą łączy naziemnych. Uboża oferta usług elektronicznych powodowała wykluczenie większości mieszkańców gminy z rozwoju tzw. społeczeństwa informacyjnego. Ponadto potrzeba realizacji projektu wynikała z braku zainteresowania mieszkańców gminy Szczepieszyn nowoczesnymi technologiami i ich wykorzystywaniem oraz niskiego poziomu wykształcenia technologicznego mieszkańców³¹.

Celem głównym (strategicznym) omawianego projektu był wspomniany już rozwój społeczeństwa informacyjnego w gminie. Szczegółowe zadania projektu zawarte zostały w celu głównym oraz celach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Cele bezpośrednie projektu „Informatyzacja gminy Szczepieszyn” zostały zdefiniowane następująco: cel 1 - zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę Szczepieszyn o 20% do końca roku 2012, cel 2 - umożliwienie korzystania z szerokopasmowego dostępu do Internetu, a tym samym zapobieganie tzw. „wykluczeniu cyfrowemu” mieszkańców gminy Szczepieszyn. W perspektywie długoterminowej wdrożenie projektu miało skutkować: wzrostem wykorzystania Internetu jako źródła komunikacyjnego i transakcyjnego, dzięki upowszechnieniu dostępu szerokopasmowego, wzrostem świadomości mieszkańców w zakresie codziennych zastosowań technik cyfrowych, wzrostem atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz upowszechnieniem informacji o regionie³². Realizacja projektu wpisywała się ściśle w akty prawne i strategie europejskie, ogólnokrajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Beneficjentem odpowiedzialnym za realizację planowanej inwestycji była gmina Szczepieszyn jako lider i projektodawca projektu. Koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem inwestycji pochodziły miały z gminnego budżetu.

Rzeczowa realizacja poszczególnych elementów inwestycji została przeprowadzona według wcześniej opracowanego planu. Pierwszym, niezwykle istotnym zada-

³¹ Punkt D1 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Informatyzacja gminy Szczepieszyn”*.

³² *Studium wykonalności dla projektu „Informatyzacja gminy Szczepieszyn”*, Urząd Miejski w Szczepieszynie, s. 37 – 38.

niem gminy było wykonanie projektu technicznego sieci wraz z wyznaczeniem możliwych lokalizacji stacji bazowej i nadajników w celu uzyskania pożądanego pokrycia obszaru gminy. Tuż po opracowaniu projektu technicznego gmina złożyła wniosek o pozyskanie zezwolenia na nadawanie w przewidzianym pasmie częstotliwości. Następnie został przeprowadzony przetarg na elementy instalacji sieciowej oraz wybór wykonawcy portalu sieciowego, domeny internetowej, usługi hostingowej na portal oraz wprowadzenie treści i uruchomienie portalu. W obrębie prac technicznych wykonano niezbędne instalacje zasilające, ustawiono maszty, zamontowano stację bazową WIMAX (ang. Worldwide Interoperability for Microwave Access) na maszcie, maszty pod punkty (tzw. hot – spot) oraz odbiorniki WIMAX i WiFi na masztach (po 33 sztuki stacji, masztów i hot- spotów)³³. Ostatnim etapem realizacji projektu była konfiguracja i uruchomienie sieci, podłączenie jednostek podległych oraz poinformowanie obywateli i podmiotów gospodarczych w regionie o wprowadzonych usługach i rozwiązaniach technologicznych w gminie.

W ramach realizacji projektu praktycznie cały obszar gminy Szczebrzeszyn został pokryty sygnałem, umożliwiającym szerokopasmowy przesył danych (pokrycie 98% powierzchni gminy oraz 11911 mieszkańców). Sieć została wykonana zgodnie ze specyfikacją bezprzewodowej technologii WiMAX. Gmina Szczebrzeszyn uzyskała zezwolenie z Urzędu Komunikacji Elektronicznej na nadawanie w jednym z dostępnych pasm częstotliwości. Sygnał dostarczany jest przez operatora poprzez stację bazową z wykorzystaniem technologii WiMAX do sieci wybudowanych masztów z 33 hot-spotami. Lokalizacja masztów została zaprojektowana tak, aby pokrywać zasięgiem praktycznie całą powierzchnię gminy. Hot-spoty rozsyłają sygnał dalej za pośrednictwem technologii WiFi. Takie rozwiązanie pozwoliło ograniczyć koszty mieszkańcom gminy, którzy nie muszą kupować drogich modemów WiMAX, a wystarczą im do komunikacji zwykłe karty WiFi. Ponadto do użytku wdrożono też sieć publicznych punktów dostępu do Internetu (PIAP- ang. Public Internet Access Point)³⁴. Zbudowane w ramach infrastruktury PIAP punkty dostępowe zostały podzielone na tzw. infokioski zewnętrzne i wewnętrzne (łącznie 5 sztuk).

Dzięki dofinansowaniu i realizacji projektu gmina Szczebrzeszyn zyskała dostęp do nowoczesnej, w pełni funkcjonalnej infrastruktury szerokopasmowego bezprzewodowego Internetu. W sposób bezpośredni zwiększyła się atrakcyjność inwestycyjna gminy i poprawiła się szybkość przesyłanych danych pomiędzy jednostkami gminy. Korzyści dla mieszkańców płynące z realizacji projektu wiążą się z lepszym

³³ W założeniach trwałość technologiczna opisywanych urządzeń ma wynosić ok. 15 lat.

³⁴ *Studium wykonalności dla projektu „Informatyzacja gminy Szczebrzeszyn”*, s. 52 – 53.

dostępem do Internetu i do możliwości, jakie daje taki dostęp. Dzięki z informatyzowaniu placówek gminnych stało się łatwiejsze podnoszenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży. Ponadto nowoczesna infrastruktura sieci bezprzewodowej dała możliwość korzystania z zasobów e-learningowych udostępnianych przez gminne biblioteki i inne jednostki użyteczności publicznej. Według władz gminy Szczecbrzeszyn najistotniejsze korzyści z wdrożenia projektu to: poprawa wizerunku miasta i gminy dzięki podjętym działaniom promocyjnym w postaci stworzonego portalu oraz zainstalowanym infomatom, większa liczba turystów odwiedzających gminę Szczecbrzeszyn, rozwój usług okołoturystycznych takich jak: agroturystyka, żywienie, noclegi itp., wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy dzięki objęciu niemal całej jej powierzchni dostępem do szerokopasmowego Internetu, wzrost ogólnego zadowolenia mieszkańców oraz zmniejszenie niebezpieczeństwa wykluczenia cyfrowego mieszkańców gminy.

3.2. „Uzupełnienie Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Szczecbrzeszyn”.

Od 22.09.2010 r. do 30.06.2013 r. gmina Szczecbrzeszyn realizowała najistotniejszy dla gminnej gospodarki komunalnej projekt o wartości 2223025,42 zł, w 75% dofinansowany ze środków unijnych (1667269,06 zł). „Uzupełnienie Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Szczecbrzeszyn” zaliczono do RPO WL 2007 – 2013 w ramach VI osi priorytetowej: *Środowisko i czysta energia*³⁵.

Najważniejszym przedmiotem omawianego projektu było wprowadzenie wydajnego i ekologicznego systemu usuwania i unieszkodliwiania gminnych odpadów komunalnych. Usuwanie odpadów z mieszkań oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny, a tym samym na poziom życia mieszkańców gminy Szczecbrzeszyn. Zgodnie z informacjami zawartymi w *Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Szczecbrzeszyn*, 100% właścicieli nieruchomości korzysta z usług gromadzenia i transportu zmieszanych odpadów komunalnych. Sytuacja taka mogła zaistnieć dzięki dotychczasowej realizacji innego istotnego projektu *Częściowa rekultywacja składowiska odpadów i kompleksowa gospodarka odpadami w Gminie Szczecbrzeszyn* współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach III osi priorytetowej: *Rozwój lokalny*, działanie 3.1: *Obszary wiejskie Zintegrowanego Programu Operacyjnego*

³⁵ Działanie 6.1: *Ochrona i kształtowanie środowiska*, kategoria II: *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*.

*Rozwoju Regionalnego*³⁶. Odbiorem odpadów, ich transportem i unieszkodliwianiem na terenie gminy Szczepieszyn zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Szczepieszynie Spółka z o. o. Wyposażenie (bezpłatne) właścicieli nieruchomości w pojemniki było jednym z podstawowych celów realizacji projektu, który stał się podstawą do stworzenia Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami na terenie gminy Szczepieszyn. Zmieszane odpady komunalne z terenu miasta i gminy Szczepieszyn dotychczas były składowane na gminnym składowisku odpadów o powierzchni 0,41 ha w Szczepieszynie-przedmieściu Błonie. Jednak składowisko odpadów wymagało modernizacji³⁷ i nie spełniało podstawowych wymagań ochrony środowiska. Dotychczasowy obszar problemowy dotyczył także braku zorganizowanego systemu gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych, wykorzystania nowoczesnych technologii recyklingu, co skutkowało niemożliwością zmniejszenia kosztów wywozu odpadów komunalnych w skali gospodarstwa domowego czy też podmiotów gospodarczych, a także nowo powstających i funkcjonujących „dzikich wysypisk” na terenie gminy Szczepieszyn, przez co były obniżone lokalne wartości turystyczno-krajoznawcze oraz inwestycyjne gminy i regionu. Ponadto mieszkańcy nie mieli dotychczas możliwości ostatecznego unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji (np. poprzez kompostowanie). Społeczeństwo gminy nie było również dostatecznie poinformowane o celach i korzyściach powstających z segregacji odpadów biodegradowalnych.

Celem nadrzędnym zrealizowanego projektu *Uzupełnienie Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami na terenie Miasta i Gminy Szczepieszyn*, było dostosowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi gminy do wymagań prawnych oraz planów gospodarki odpadami poprzez zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, ograniczenie ilości (masy) odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania oraz zlikwidowanie zjawiska tzw. „dzikich wysypisk”. Cel nadrzędny miał zostać osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych.

Wszystkie procedury (wdrażanie projektu, procedury przetargowe, procedury monitorowania projektu) były prowadzone zgodnie z następującymi dokumentami: Wytyczne Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego w zakresie kontroli stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych przy realizacji projektów współfinansowanych w ramach RPO

³⁶ Na podstawie umowy nr Z/2.06/III/3.1/680/05/U/10/06 zawartej w dniu 24.03.2006 r. pomiędzy Wojewodą Lubelskim a gminą Szczepieszyn; dokument Urzędu Miejskiego w Szczepieszynie.

³⁷ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dot. lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. 2003 nr 61 poz. 54).

WL, Wytyczne dla Beneficjentów w zakresie prowadzenia kontroli prawidłowości realizacji projektów współfinansowanych w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013, cele główne Planu Gospodarki Odpadami dla województwa Lubelskiego 2011 (punkty 5, 6 i 7) oraz inne³⁸.

Beneficjentem bezpośrednim i inwestorem projektu była gmina Szczecbrzeszyn. Beneficjentami pośrednimi byli mieszkańcy gminy, turyści oraz wszelkie przedsiębiorstwa i instytucje działające na jej terenie. Wydziałem odpowiedzialnym za wdrażanie projektu był Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Szczecbrzeszynie. Praca referatu finansowana jest ze środków budżetowych gminy Szczecbrzeszyn oraz ze środków dotacji EFRR.

Składowisko odpadów w Szczecbrzeszynie – Błoniu zostało ostatecznie zamknięte 31.12.2009 r., a rekultywację terenu po wysypisku zakończono w IV kwartale 2011 r. Pozwolenie na zamknięcie gminnego składowiska odpadów w Szczecbrzeszynie-Błoniu gmina Szczecbrzeszyn uzyskała po zatwierdzeniu przez Starostę Zamojskiego opracowania: „*Określenie technicznego sposobu zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów w Szczecbrzeszynie-Błoniu*” oraz po przeprowadzeniu kontroli składowiska odpadów przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Prace na wysypisku polegały na oczyszczeniu terenu, nawiezieniu warstw wyrównawczej, odgazowującej i odwadniającej na wskazany teren oraz uszczelnieniu terenu tzw. bentomata. Wybudowano także studnie odgazowujące a na powierzchni całego wysypiska zasadzono nowe drzewa i krzewy.

Kolejnym etapem prac w ramach realizowanej inwestycji było usuwanie „dzikich wysypisk” i ich widocznych skutków. Rekultywacja terenów po nielegalnych wysypiskach polegała na tzw. odpajaniu i wywozie odpadów. Teren wszystkich dziewięciu wysypisk został zaplanowany i zasypany warstwą humusową, na której zasadzono drzewa i krzewy. W pobliżu wspomnianych wysypisk ustawiono również tablice informacyjne. Łączna powierzchnia usuniętych nielegalnych wysypisk wyniosła 1,4 ha.

W I kwartale 2010 r. rozpoczęto budowę instalacji do utylizacji odpadów biodegradowalnych z wykorzystaniem osadów ściekowych miejskiej oczyszczalni ścieków. Etap wstępny budowy polegał na opracowaniu raportu oddziaływania na środowisko projektowanej instalacji kompostowania oraz projektu technicznego instalacji. Po zgromadzeniu i zatwierdzeniu odpowiedniej dokumentacji przystąpiono do mo-

³⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r.; ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. nr 227, poz. 1658); *Studium wykonalności dla projektu*, s. 30, 62.

dernizacji i budowy placu o powierzchni 140m² pod instalację i placu dojrzewania kompostu o powierzchni blisko 400 m². Kolejny etap robót polegał na budowie dwóch modułów do stabilizacji odpadów w technologii żelbetowej (fundamenty, posadzka, ściany oporowe) o łącznej powierzchni 180m² i montaż instalacji kompostowni (napowietrzacze, zraszacze). Końcowy etap inwestycji to zakup nowoczesnego sprzętu w postaci koparko-ładowarki, rębaka do gałęzi, przetrzucarki kompostu, wagi samochodowej najazdowej elektronicznej z drukarką oraz sita bębnowego mobilnego do przesiewania kompostu³⁹.

Wg oceny władz miasta i gminy Szczepieszyn rozwiązania techniczne rekultywacji składowiska odpadów gminy Szczepieszyn pozwoliły na ostateczne zamknięcie procesu przedostawania się wód opadowych do złoża odpadów i zanieczyszczenia pobliskich gruntów. Zastosowanie odgazowywania złoża odpadów umożliwia obecnie kontrolę ilości oraz składu powstającego biogazu na byłym składowisku. Zastosowane rozwiązania techniczne pozwoliły na pełną kontrolę składowiska po jego całkowitym zamknięciu. Zasadzone drzewa i krzewy wpisują się w odtworzenie w przyszłości wartości krajobrazowych rejonu składowiska. Likwidacja oraz rekultywacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy Szczepieszyn pozwoliła na odtworzenie naturalnych warunków terenowych miejsc ich lokalizacji. Wykonane prace rekultywacyjne zwiększyły także ogólną atrakcyjność gminy. Niestety, mimo podjętych przez gminę kompleksowych działań i rozwiązań zauważalne są ponowne dewastacje zrekultywowanych terenów i nowo powstające „dzikie wysypiska”. Wdrożenie na terenie miasta i gminy Szczepieszyn zorganizowanego systemu gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych powstających w gospodarstwach domowych jest głównym celem zrealizowanego projektu, a zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji jest celem nadrzędnym także polityki Unii Europejskiej w zakresie gospodarki odpadami. Zastosowana technologia kompostowania umożliwia unieszkodliwianie jednocześnie kilku rodzajów odpadów i minimalizowanie kosztów ich niwelacji, co przekłada się na mniejsze wydatki z budżetu gminy. Efektem społecznym wynikającym z realizacji projektu jest poprawa warunków sanitarnych życia mieszkańców. Istotnym efektem w obszarze gminy było również zatrzymanie degradacji środowiska naturalnego, przez co poprawił się jego ogólny stan wizualny, a co za tym idzie, obszar miasta i gminy stał się bardziej przyjazny dla mieszkańców i turystów⁴⁰.

³⁹ W ciągu doby w kompostowni poddawanych jest składowaniu nawet 1,65 tony odpadów.

⁴⁰ *Studium wykonalności dla projektu...*, s. 57.

3.3. „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie”.

W okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2011 r. gmina Szczebrzeszyn realizowała projekt o nazwie „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie” o wartości 883588,01 zł w 70% sfinansowany ze środków unijnych (618511,58 zł)⁴¹.

Jak wiadomo, gmina Szczebrzeszyn położona jest w niezwykle atrakcyjnym pod względem kulturowym, turystycznym i przyrodniczym miejscu Roztocza. Niestety, brak profesjonalnej kampanii promocyjnej w zakresie turystyki (brak folderów, ulotek promocyjnych, wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponad regionalnym, niedostatecznie oznaczone i docenione ścieżki piesze i rowerowe), stwarzał problem w dotychczasowym postrzeganiu miasta jako miejsca o ciekawej architekturze, historii i zabytkach oraz ogólnej promocji miasta i gminy w regionie, a zarazem w kraju. Co roku notowany był bardzo niski wskaźnik liczby turystów przyjeżdżających do gminy. Podczas świąt, urlopów, czy wakacji do Szczebrzeszyna przyjeżdżali jedynie indywidualni turyści, bardzo rzadko zorganizowane wycieczki. Turyści, jak i sami mieszkańcy, narzekali na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej i ubogą ofertę wydarzeń kulturalnych. Głównymi zauważonymi problemami w dotychczasowym postrzeganiu miasta i gminy Szczebrzeszyn jako ważnego ośrodka turystycznego na mapie Roztocza i Lubelszczyzny były: brak informacji o zabytkach, brak muzeów, galerii, lokali gastronomicznych, parkingów w centrum miasta, miejsc noclegowych, brak punktu informacji turystycznej, map promujących ścieżki rowerowe i miejsc wartych zobaczenia w gminie oraz zniszczone i nieaktualne tablice informacyjne⁴².

Wymienione problemy wpływały bardzo niekorzystnie na kształtowanie wizerunku gminy Szczebrzeszyn jako terenu o wysokiej atrakcyjności, konkurencyjności kulturalnej i turystycznej. Niskobudżetowe, lokalne i słabo zareklamowane inicjatywy kulturalne nie przyciągały turystów wypoczywających na terenie Roztocza, co w konsekwencji przekładało się także na krótki sezon turystyczny i małą aktywność społeczności lokalnej. Miejski Dom Kultury jako gminny promotor kultury i turystyki nie posiadał wystarczających środków finansowych i profesjonalnego wyposażenia, co z kolei nie pozwalało realizować misji MDK (promocja dorobku kulturalnego gminy, organizacja imprez i festiwali na wysokim poziomie skupiających uczestników z kraju i z zagranicy). Organizowane przez MDK imprezy kulturalne nie zyskiwały odpowiedniej rangi, by mogły stać się konkurencyjne w stosunku do innych imprez

⁴¹ Projekt zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013, VII oś priorytetowa: *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna*, działanie 7.2.: *Promocja kultury i turystyki*.

⁴² Punkt D2 *Wniosku o dofinansowanie projektu „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie”*, nr umowy RPLU.07.02.00-06-005/09-02, dokument dostępny jest w Urzędzie Miejskim w Szczebrzeszynie.

cyklicznych odbywających się na terenie Roztocza. Wnikliwa analiza sytuacji przez władze gminy Szczepieszyn wykazała, że gmina pomimo posiadania cennych zabytków i wielu unikalnych pod względem przyrodniczym i turystycznym miejsc oraz odpowiedniego potencjału społecznego w pełni tych dóbr nie wykorzystuje. Podstawowy problem stwarzały powszechne ograniczenia finansowe oraz niedostateczna infrastruktura techniczna (stary sprzęt nagłaśniający, scena, garderoba)⁴³. Wnioskowany projekt „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie” miał na celu poprawę i rozwój profesjonalnych imprez kulturalnych organizowanych przez gminę i Miejski Dom Kultury, a także organizację zupełnie nowych imprez, które miały szansę stać się markowymi produktami marketingu turystycznego gminy Szczepieszyn. Nowe oferty imprez kulturowych realizowane przez gminę i MDK miały przyczynić się do wzrostu zainteresowania gminą Szczepieszyn i na stałe wpisać się w kalendarz wydarzeń kulturalnych. Rozszerzony miał być także profil proponowanych usług w zakresie turystyki.

W czasie niespełna dwóch lat realizacji dofinansowanego projektu na terenie miasta i gminy Szczepieszyn zorganizowano szereg imprez promujących walory kulturowe i turystyczne gminy, m.in.: coroczne „Święto Chrząszcza” (w czasie imprezy przeprowadzono liczne konkursy takie jak: Festiwal Wymowy Polskiej im. Jana Brzechwy, finały mistrzostw województwa w tańcu dyskotekowym, wystawy plastyczne „Artyści swojemu miastu”, plenery rzeźbiarskie „Wariacje na temat chrząszcza”), przeglądy teatrów szkolnych „Bawmy się w teatr”, Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Eurofolk”, Dni Kultur: Żydowskiej, Prawosławnej i Katolickiej, dożynki, „Zima z kulturą” oraz „Otwarte biegi uliczne im. B. Pietruszyńskiego”. Według władz MDK charakter wszystkich zorganizowanych cyklicznych imprez na terenie gminy pozwolił i nadal pozwala na szeroką promocję gminy na terenie regionu, a nawet za granicą (np. zauważalny wpływ imprezy Dni Trzech Kultur)⁴⁴. Przyczynia się to do wzrostu prestiżu gminy i samego miasta Szczepieszyn. Miejski Dom Kultury zadbał także o kameralne wydarzenia skierowane do mieszkańców gminy, takie jak: Wigilia dla mieszkańców, rajd rowerowy śladami Roztocza i sylwester. Dzięki organizacji także tych mniejszych imprez lokalna społeczność gminy ma szansę na integrację, wzajemne poznanie i odkrywanie interesujących elementów historii swojego terenu, tradycji gminy, co z kolei sprzyja budowaniu więzi

⁴³ *Studium wykonalności dla projektu „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie”*, Urząd Miejski w Szczepieszynie, s. 32 – 34.

⁴⁴ Imprezy cykliczne takie jak „Święto Chrząszcza”, „Eurofolk” czy Dni Trzech Kultur odbywają się co roku na terenie gminy. Po zakończonym projekcie, dofinansowanym ze środków unijnych, imprezy finansowane są ze środków własnych gminy Szczepieszyn i Miejskiego Domu Kultury.

społecznych i ma bardzo korzystny wpływ na podejmowanie przyszłych inicjatyw społecznych. W ramach realizowanego projektu wykonano również pomnik chrząszcza. Rzeźba odlana z brązu została ustawiona na rynku miejskim przed budynkiem Urzędu Miejskiego w Szczepieszynie i stała się tym samym kolejną wizytówką turystyczną gminy.

W wyniku realizacji dofinansowanego projektu w gminie Szczepieszynie zorganizowano szereg nowych imprez kulturalnych, które spowodowały uatrakcyjnienie oferty kulturalnej gminy. Ponadto unowocześnieniu uległo wyposażenie Miejskiego Domu Kultury, utworzona została strona internetowa z galerią zdjęć z poszczególnych imprez, znacznie poszerzyła się oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży a lokalni artyści mieli i mają nadal okazję do zaprezentowania swojego dorobku. Projekt pozytywnie wpłynął na wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu, ponieważ zmobilizował do jego organizacji różne grupy społeczne bez względu na płeć, wiek czy niepełnosprawność. W imprezach uczestniczyło wiele zespołów, a także twórców ludowych z innych krajów. Poszczególne wydarzenia kulturalne cieszyły się zainteresowaniem w sumie ponad 13 tys. widzów. W konkursach, festiwalach i wystawach wzięło udział dotychczas około 2,5 tys. artystów i uczestników (z czego około 600 to goście z zagranicy)⁴⁵. W zakresie poszerzania oferty kulturalnej gminy oraz promocji gmina wydała również szereg pozycji książkowych i folderów promocyjnych. Wśród nich znalazły się m.in. książka „*Dzieje Szczepieszyna*”, przewodniki po Szczepieszynie i 1000 sztuk kalendarzy.

Zarówno władze gminy Szczepieszynie, jak i Miejskiego Domu Kultury są zgodne, że projekt „Z kulturalną wizytą w chrząszczowym grodzie” miał szerokie oddziaływanie w zakresie kampanii promocyjnej Szczepieszyna. Działania kulturalno-promocyjne, szereg interesujących imprez kulturalnych i rekreacyjnych niewątpliwie wzmocniły pozycję miasta Szczepieszynie na Roztoczu i wpłynęły na postrzeganie Lubelszczyzny jako regionu o unikalnych walorach pod względem kulturowym i przyrodniczym. W efekcie realizacji wnioskowanego projektu, którego ideą była promocja turystyki poprzez wzbogacenie oferty kulturalnej gminy Szczepieszynie, miasto i gmina stały się interesującym miejscem dla turystów odwiedzających Roztocze.

4. Uwagi końcowe.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej stworzyła dla całego kraju szansę przyspieszenia rozwoju ekonomicznego i wzmocnienia pozycji na arenie międzynarodowej. Znaczące transfery finansowe z unijnego budżetu, w ramach polityki spój-

⁴⁵ Dane Urzędu Miejskiego w Szczepieszynie i Miejskiego Domu Kultury.

ności, przyczyniły i nadal przyczyniają się do dogłębnej modernizacji gospodarki, przez co stopniowo zmniejsza się dystans ekonomiczno-cywilizacyjny dzielący Polskę od innych państw członkowskich Wspólnoty. Jedną z najbardziej efektywnych form budowania potencjału gospodarczego jest pozyskiwanie kapitału zewnętrznego. Bezpośrednie wsparcie dla wszystkich szesnastu województw Polski za pomocą środków finansowych, stopniowo podnosi konkurencyjność, a także atrakcyjność inwestycyjną Polski na płaszczyźnie wspólnotowego rynku gospodarczego. Fundusze europejskie nie tylko odgrywają szczególną rolę w budowie i modernizacji niewystarczającej infrastruktury technicznej, społecznej, transportowej, środowiska oraz energetyki, ale również łagodzą spowolnienie gospodarcze związane z ogólnoswiatowym kryzysem.

W programowym okresie finansowania 2007-2013 gmina Szczepleszyn aplikowała o pomoc na realizację najważniejszych w opinii władz gminy projektów z funduszy strukturalnych. Przedstawionych zostało sześć projektów (głównie o charakterze infrastrukturalnym) zrealizowanych w ramach RPO WL na lata 2007-2013, które w bezpośredni sposób przyczyniły się do poprawy lokalnego wizerunku gminy ogólnego życia mieszkańców. Oprócz przedmiotowych projektów gmina Szczepleszyn realizowała w ramach innych funduszy unijnych także trzy mniejsze projekty, nie uwzględnione w niniejszym artykule. Były to: budowa Wiejskiego Domu Kultury w Kawęczynie wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem, wyposażenie świetlicoremixy w Bodaczowie, „Moje Boisko Orlik 2012”. W przedmiotowym okresie od 2007 r. do 2013 r. gmina Szczepleszyn zrealizowała w sumie dziewięć projektów których łączna wartość wynosi ponad 12 mln złotych⁴⁶.

Od szeregu lat gmina Szczepleszyn realizuje strategię rozwoju lokalnego, rozwijając dostęp do infrastruktury technicznej, społecznej i gospodarczej. Przeprowadzone dotychczas działania gminy Szczepleszyn, znajdujące wyraz w pozyskiwaniu środków finansowych z budżetu UE, dowodzą, że fundusze strukturalne traktowane są przez gminę jako istotne źródło wspierania procesów rozwoju lokalnego. Analizując efektywność zainicjowanych przez gminę Szczepleszyn inwestycji oraz osiągnięte rezultaty, można stwierdzić, że zakończyły się one pełnym sukcesem. Realizacja przedmiotowych projektów oraz sama obsługa przedsięwzięć przebiegała w sposób sprawny i skuteczny, co pokazało, jak dużym doświadczeniem i profesjonalizmem wykazały się władze gminy i pracownicy Urzędu Miejskiego w Szczepleszynie. Zadowolone mieszkańców i widoczne pozytywne efekty realizacji wszystkich projek-

⁴⁶ Łączna kwota dofinansowania ze środków unijnych dla dziewięciu projektów wyniosła prawie 8,5 mln zł.

tów mobilizują władze do opracowywania nowych projektów i aplikowania o kolejne środki z funduszy unijnych. Od 1 stycznia 2011 r. gmina Szczebrzeszyn realizuje w partnerstwie z siedmioma innymi gminami (Frampol, Dzwola, Janów Lubelski, Sułów, Zwierzyniec, Nielisz) nowy projekt „Pięć zalewów – morze atrakcji” o wartości 2880176,00 zł w 70% finansowany ze środków unijnych⁴⁷. Przedmiotem projektu jest stworzenie szlaku rowerowego poprzez budowę infrastruktury turystycznej, który połączy pięć zalewów znajdujących się na terenie gmin biorących udział w projekcie. Zaangażowanie gminy w nowy projekt wskazuje na to, że środki unijne nadal są potrzebne dla rozwijania przeróżnych aspektów gminnej gospodarki, kultury i turystyki.

Przyszłość gminy Szczebrzeszyn w dużej mierze będzie zależać od celów wybranych na kolejne lata. Miasto i cała gmina prężnie się rozwija. Zgodnie z założeniami wprowadzanej niedawno najnowszej perspektywy polityki finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 pozyskiwanie dotacji będzie jeszcze łatwiejsze poprzez np. możliwość wykorzystywania instrumentów finansowych w odniesieniu do wszystkich założeń tematycznych objętych programami operacyjnymi oraz w ramach wszystkich funduszy, w których przypadku jest to wydajne i efektywne⁴⁸. Dlatego też można uznać, że inwestycje i przedsięwzięcia nadal będą realizowane przy wykorzystaniu środków unijnych, a władze gminy w nowym okresie programowym 2014-2020 o te środki będą się ubiegać, aby kontynuować dynamiczny rozwój i zwiększać atrakcyjność całego obszaru gminy Szczebrzeszyn. Trzeba mieć nadzieję, że właściwa współpraca władz gminy oraz prowadzona przez nie polityka w przyszłości będzie nadal przyczyniać się do osiągania dalszych sukcesów w wymiarze społecznym i ekonomicznym.

⁴⁷ Patrz szerz: <http://www.szczebrzeszyn.pl/2012/02/projekt-pn-piec-zalewow-morze-atrakcji/>.

⁴⁸ Z budżetu polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020 Polska otrzyma łącznie 72,9 mld euro pomocy. Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe) rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny) cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji), czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.

Źródło: http://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Strony/72_9_mld_euro_na_polityke_spojnosci_2014_2020.aspx.

Zob. także: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financjal_instruments_pl.pdf.